

СУД (ПЛЕНАРЕН)

**СЛУЧАЈ НА ТОЛСТОЈ МИЛОСЛАВСКИ против ОБЕДИНЕТОТО
КРАЛСТВО**

(Апликација бр. 18139/91)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

13 јули 1995 година

Во случајот на Толстој Милосавски против Обединетото Кралство,
Европскиот суд за човекови права, заседавајќи на пленарната седница во
согласност со член 43 од Конвенцијата за заштита на човековите права и
основните слободи и релевантните одредби од Правилата на Судот, како
совет составен од следните судии:

г. Р.Рисдал (R.Ryssdal), *Претседател*,

г. Б. Валш (B.Walsh),

г. Џ.Русо (C.Russo),

г-ѓа. Е.Палм (E.Palm),

г.И.Фоигхел (I.Foighel),

г.Р.Пеканен (R.Pekkanen),

Сер Џон Фриленд (Sir John Freeland),

г. Б.Репик (B.Repik),

г. П.Јамбрек (P.Jambrek)

и г. Х.Петсолд (H.Petzold), *Записничар*,

Расправајќи на затворена седница на 26 јануари, 24 февруари и 23 јуни 1995
година,

Ја донесе следната пресуда, усвоена на последно наведениот датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше предаден на судото од страна на Европската
Комисија за човекови права (“комисијата”) на 11 март 1944, во периодот од
три месеци согласно член 32 пара.1 и член 47 (чл.32-1, чл.47) од
Конвенцијата. Случајот започнал со жалба (бр.18139/91) против Обединетото
кралство на Велика Британија и Северна Ирска, поднесена до Комисијата

спроед член 25 (чл.25) од стана на гроф Николај Толстој Милославски, кој е британски граѓанин, и тоа на 18 декември 1990.

Барањето на Комисијата се повикува на членовите 44 и 48 (чл.44, чл.48) и на декларацијата каде Обединетото Кралство ја признава задолжителната надлежност на Судот (член 46) (чл.46). Предмет на барањето е да се донесе одлука по која ќе се види дали фактите на случајот откриле прекршување од страна на тужената држава на своите обврските според член 6 параграф 1 и член 10 (чл.6-1,чл.10) од Конвенцијата.

2. Во одговорот на барањето направено во согласност со Правилото 33 пара.3 9д) од Правилата на Судот А, тужителот изјавува дека би сакал да земе учесво во судската постапка и во назначувањето на адвокатите кои ќе го застапуваат него (Правило 30).

3. Советот се конституира, вклучувајќи го по должност Сер Џон Фриленд, избран судија од британска националност (член 43 од Конвенцијата) (чл.43) и г.Р.Рисдал, претседател на Судот (Правило 21 пара.3) (б). На 24 март 1994, во присуство на записничарот, Претседателот со ждрепка ги избира имињата на другите седум членови, имено г.Б.Валш (B.Walsh), г.Џ.Русо (C.Russo), г-ѓа Е.Палм (E.Palm), г.И.Фоигхел (I.Foighel), г.Р.Пеканен (R.Pekkanen), г.Б.Репик (B.Repik), и г.П.Јамбрек (P.Jambrek) (член 43 од Конвенцијата и Правило 21 пара.4) (чл.43).

4. Како Претседател на Советот (Правило 21 пара.5), г.Рисдал, преку записничарот го консултираше застапникот на Владата на Обединетото Кралство (“Владата”), адвокатите на апликантот и Делегатот на Комисијата за организацијата на постапката (Правила 37 пара.1 и 38). Во согласност со процедурите, Записничарот го примил барањето на апликантот на 23 септември 1994, и поднесокот на Владата на 27 септември. На 28 октомври

секретарот на Комисијата нагласи дека Делегатот би требало да ги поднесе своите забелешки на расправата.

5. На 14 октомври апликантот поднесе понатамошни забелешки во своето барање по член 50 (чл.50) од Конвенцијата.

6. Во согласност со одлуката на Претседателот, расправата се водеше јавно во Зградата за човекови права во Стразбур, на 21 јануари 1995. Судот претходно одржа подготвителен состанок.

Пред судот се појавија:

(а) за Владата

г. И.Кристи (I.Christie), асистент правен советник

Канцеларија за заедничка странска и безбедносна политика,

г.Д.Паник (D.Pannick) Q.C,

г.М.Колон (M.Collon), Lord Chancellor's Department

(б) за Комисијата

Сер Басил Хал (Sir Basil Hall),

(ц) за апликантот

Лорд Лестер од Херне Хил (Lord Lester of Herne Hill) Q.C,

г.Д.Рос (D.Rose), адвокат

г.К.Римел (K.Rimell), адвокат

г.М.Крамер (M.Kramer), адвокат

Судот ги сослуша обраќањата на Сер Базил Хал, Лордот Лестер и г.Паник, а исто така и одговорите на прашањата поставени индивидуално од еден од членовите на Судот.

ФАКТИ НА СЛУЧАЈОТ

I. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ВО СЛУЧАЈОТ

7. Грофот Николај Толстој Милославски, британски граѓанин живее во Саутхол (Southhall), Беркшир(Berkshire), во Обединетото кралство. Тој е историчар.

A.Оспорен памфлет

8. Во март 1987, еден памфлет напишан од апликантот, со наслов “ Воениот криминал и Управата на Колеџот Винчестер” им беше даден од г.Nigel Watts ба родителите, момчињата, вработените и поранешните членови на школото, а исто така и до членовите на Парламентот, до членовите а Домот на лордовите и до печатот. Г.Watts поднел жалба против управителот на колеџот Винчестер, лордот Aldington, во тоа време претседател на осигурителна компанија, грижејќи се за барањето за осигурување. Памфлетот се состоел од следните тврдења:

“ Помеѓу средината на мај и почетокот на јуни 1945, околу 70.000 козачки и југословенски затвореници и бегалци на војната беа предадени на Советските и титовите комунистички сили, според договорот склучен со 5-от Британски корпус кој управувал со окупирана Австрија. Во состав на бегалците бил голем процентот на жени, деца, дури и бебиња. Поголемиот број на козачките офицери и нивните семејства ги беа задржале националните пасоши или оние од западно-европските замји во кои нашле засолништа откатко биел евакуирани од Русија од страна на нивните Британски и Франсуцки сојузници во 1918-20, и поради тоа не биле во можност да се вратат под условите на Јалта Договорот, кој се однесувал само на советските граѓани.

...

Како што би се очекувало од секој засегнат, убедливо големиот број на овие незаштитени луѓе, кои имале надежно британската чест, биле или масакрирани по неверојатно ужасни услови и тоа веднаш по нивното предавање, или биле осудени на бавна смрт во комунистичките затвори или во логорите на присилна работа. Овие операции биле постигнати во комбинација на дволичност и бруталност каква што немало во британската историја дури од масакарот на Glencoe. Надвор од Lienz може денес да се видат мали гробишта на Козаците, чии надгробни плочи се со комеморација на мажи, жени и деца стрелани, тепани или со бајонет усмртени од страна на британските трупи.

...

Човекот кој ги издавал наредбите и ги организирал сите детали во врска со овие масакри, бил бригадирот Toby Low, шеф на персоналот на 5-от корпус на генерал Keightley's, а потоа унапреден од Harold Macmillan во прв Baron Aldington.. Во периодот од 1979 тој е управник на колеџот Винчестер, едно од најстарите и најпочитувани англиски државни училишта. Дали е Лорд Алдингтон соодветна личност за такво работно место, треба да одлучи колеџот. Но исто така, тоа е грижа на пошироката јавност кој треба да каже дали човекот кој е обвинет за такви грозни злочини, треба да продолжи да завзема место на истакнат и чесен граѓанин во општеството, а особено место како човек кој треба да служи за пример на младите луѓе како еден ден да постигнат висока позиција и одговорност.

Меѓутоа, вистината е таа дека лорд Алдингтон знае дека скоро сите негови одговори на обвиненијата преовид него се лажни. Постои убедлив доказ дека тој ги организирал подготовките на повеќето воени злочини, потоа многу добро знаел дека најварварските и нечесните аспекти на неговите операции биле целосно неодобрувани од повисоките команди а исто така добро знаел за судовата судбина што ги чека они кој тој ги враќал во татковината. Оние кои се уште мислат дека човекот кој ги окрварил своите раце убивајќи 70.000 мажи, жени и деца, а кого врховниот сојузен командант правел обиди да го заштити, е погоден за управник на Винчестер, и можеби ќе се загрижат и ќе си ги упатат следните прашања себе си (или на Лорд Алдингтон ако можат да го фатат):

... Лордот Алдингтон бил многу пати обвинуван во книгите и разни статии на весниците а и во јавноста, за најголем воен злочинец чии злочини заслужуваат да се споредат со оние од најголемите касапи од нацистичка Германија и Советска Русија..”

Б. Постапки на клеветење

1. Постапки во Високиот Суд

9. Лорд Алдингтон повел постапка против г.Watts за клевета во Високиот суд на Правдата (Queen’s Bench Division). Апликантот подоцна се приклучил на овие постапки по негово лично барање. Одбраната барала “оправданост” и “фер коментар”.

10. Лордот Алдингтон барал случајот да биде сослушан од судија поединец без порота. Меѓутоа, апликантот го употребил своето право во процесот за судење со порота.

11. Судскиот процес почнал на 2 октомври 1989 и траел се до 30 ноември кога поротата од дванаесетмина ја врати својата пресуда. Во тек на судскиот процес, лордот Алдингтон дал докази за шест и пол денови и беше накрсно испрашуван. Апликантот дал докази за повеќе од пет дена и бројни сведоци беа повикани.

Г.Justice Michael Davies посвети десет страници на одговор на прашањето за проценка на штетите ако се утврди дека постои клевета. Тој и се обрати на поротата на следниот начин:

“...Ајде сега,членови на поротата...разгледајте го аспектот на штетите... Јас треба да ви ја дадам оваа насока во законот бидејќи штетите може да се зголемат...Ако тужителот добие, вие треба да ги имате во предвид штетите. Во врска со оштетата вака ќе се каже; (апликантот) вели дека ако се плаќа оштета, апликантот се согласува штетите да бидат големи . г.Rampton (адвокат на одбраната) , Јас не мислам дека во својот завршен говор би го изустил тој збор, но тој рече дек аќе бидат многу благородни – и јас овде би запрел. Но ова не е начин, како што гледате странките не насочуваат (дури и ако прават отстапки) како вие треба да дојдете до оштетата. Вие тоа го правите во согласност со законот, и тоа е

она коешто сакам да Ви го кажам. Вие треба да ги прифатите моите насоки во врска со ова, и да ги примените доколку сметате дека ви одговараат.

...

Средствата на странките – тужителот и одбраната - не се важни

...

Ниту пак е прашање, како што мислам кажав и порано , но и сега ќе кажам, дали лорд Алдингтон или (апликантот), или за случајот г.Watts, биле или ќе бидат поддржани од некого во однос на релевантните штети. Ниту пак е релевантен несомнено фактот дека правна помош не им е достапна во случаи на клевета на тужителот или на одбраната. Се е нерелевантно, и ако треба нешто да се измени, зависи од Парламентот, кој може да стори нешто во врска со тоа...

... тоа што треба да стори поротатае да ј аодреди сумта со која ќе му компензира на тужителто, финансиски да му надомети за лошото што му е сторено, бидејќи лошото е веќе сторено, кога веќе е дојдено тоа да се надоместува штетата. Не е ваша должност, ниту ваше право да го казнување тужениот...

Тоа на кое (Лорд Алдингтон) има право, се разбира е општа оштета, како што ја нарекуваат адвокатите , а тоа е една сума од пари за негова компензација. Пред, се, треба да се земе во предвид и ефектот од овој случај, како и во секој случај на клевета, што влијае врз позицијата и репутацијата на успешниот тужител.

...Ако наводите во памфлетот се неvistинити и не се фер коментирани, каде е предложено да бидат коментирани, тој има право да добие надоместок за тоа, а за тоа вие треба да го кажете вашето мислење.

Потоа, треба да се земат во предвид и повредата на неговите чувства. Јас Ви кажав дека тој неможе, секако, да бара во името на неговата сопруга или било кој член од неговото семејство, иако тоа што се тие погодени има влијание и врз него, а сето тоа вие сте ивластени да го имате во предвид.

Не се работи само за неговите чувства додека го читал ова... се работи за чувства додека чекал до судењето... и јавноста...

...треба да се има во предвид...како што го нарекуваат адвокатите” ослободување од обвинение”...

Можеби сметате дека во овој случај на ослободување од обвинение, вие сте тие што треба да докажете дека тој е во право, а главната причина е таа што лордот Алдингтон со овој процес сака да си ги поврати угледот...

„ Пресуда, голема пресуда” - да ги употребаам зборовите на (апликантот) -многу благородна пресуда” да ги употребаам зборовите на g.Rampton, што му овозможуваат да има чисто досие.

А вие ченови на поротата, не треба веднаш, како резултат на ова што го кажав, веднаш да ја зголемите оштетата, туку бидете секогаш како што се вели, реални.

... Треба да ги имате во предвид големината и природата на публикацијата.

... вие морате да ја оставите мислата-за да ги казните тужените ако сметате, а поротниците се секогаш овластени (како што наговестив) да го земат во предвид однесувањето на обвинетиот кое ги зголемило штетите, имено речено ја направило штетата посериозна и пресудата повисока или пак ги намалило нив (се мисли на штетите), ја направило штетата помалку сериозна и пресудата поблага.

...

А сега две општи забелешки кои ги давам при секоја истрага: никој не ве прашува како сте дошле до вашиот став (вашата пресуда), и вие не треба да ги изнесувате причините, како што тоа треба да го прави судијата. Затоа, премногу е важно да гледате на случајот судски, а тоа значи не треба да бидете жестоко и неразумно строги или пак невидено и неразумно благи.

Втора работа што ја кажувам на секоја порота е: јас ве молам, доколку дојдете до штети, не обрнувајте ни најмало внимание на било кој друг случај или резултат од друг случај за кој што сте читале или чуле.Фактите и законските разбирања се такви за да се биде потполно различен. Нема здружување на штети во случаевите на клеветење.

Не постои прва лига, не постои четврта лига, не постои Vauxhall конференција, ако некој од Вас се интересира за фудбал.

Ве молам, членови на поротата, да ги заборавите другите случаи. Користете го вашиот сопствен разум. Како си го преведувате она што го кажав за паричните термини? По нашите правила и процедури, членовите на поротата може да користат совет, а судијата може да употребува било многу значајни или пак небитни зборови, но никој од нас било судија било советник не употребува бројки. Некои пак луѓе кои не ја сфаќаат работата многу внимателно, се чудат со ова и сметаат дека треба да им се даде упатство на поротниците. Но јас ви го кажувам тоа што им го кажувам на сите пороти во овие истраги: тоа нема многу да ви помогне, бидејќи неизбежно тоа е човечка природа и би била нивна должност-советникот на тужителот би бил на крајниот врв на скалата, а можеби и во некои случаи и на часовникот, а советникот на тужениот би бил на крајното дно на скалата, во подрумот, ова не било добро за никого.

Што се однесува до судијата, поротата може да си помисли:” Вие можеби имате сосем спротивно мислење”.

Што се однесува до судијата, поротата може да си помисли: „ Вие можеби имате сосем спротивно мислење; Но, целосно, било што и да кажат луѓето за овој судија во случајов. Ние мислиме тој се обидел да биде фер, но зошто не ни предлага една цифра? “

Да претпоставиме дека јас сум лично судија во овој случај, кога би ви предложил една бројка или заграда помеѓу тоа и тоа, би се појавиле две можности; едната е дека вие ќе го игнорирате тоа што сум го кажал и или би оделе повисоко од мојата бројка , или многу пониско, и во тој случај секако, странката што губи, не би го сакала тоа, и ќе се обрати до Апелациониот суд со зборовите: „ Погледнете судијата предложи една бројка а поротата отиде над неа или под неа.”

Да претпоставиме дека ја прифаќате мојата сугестија и ја давате бројката што сум ја препорачал или приближно на неа. Па, јас би можел да кажам дека сте изгубиле од вашето драгоцено време разгледувајќи го случајот на штетите, вие за мене сте бришана трага, или пак судијата, било кој и да е. Ние немаме овер „биндинг или ундер-биндинг,, , како што го наракува Апелациониот суд, И ние немаме судии кои ќе им наложат на поротниците што да пресудат, и јас не се двоумам да кажам, а било што и да зборуваат другите луѓе, јас се надевам и се молам за нашиот закон и нашиот суд,

никогаш да не дојде денот кога судиите би им давале насоки на поротниците така да тие би постанале гумени марки.

Мегутоа мене ми е дозволено, навистина сум охрабрен од Апелациониот суд, да зборувам малку повеќе. Јас го кажувам тоа, можеби не со зборовите на Апелациониот суд, туку на мој сопствен начин, што за некои е премногу едноставно, но јас ви велам дека мора да запомните што се парите. Вие не работите со парите на Мики Маус, изготвувајќи нули бидејќи звучат добро истите. Понекогаш се вели: “Колку би чинела една куќа он некој вид.” Иако му даваш на тужитлот за компензација толку многу пари, колку куќи тој ќе купи? Јас не мислам да сугерирам дека лорд Aldington или било кој друг тужител би ја зеле оштетата и би отишле да купат куќа или комплекс куќи, но ако ми дозволите да кажам, вие и јас навистина нешто знаеме за тоа, бидејќи повеќето од нас имаат прилично добра идеја колку многу чинат куќите. Затоа запомнете го тоа.”

12. Во едногласната пресуда од 30 ноември 1989, поротата одговара на прашањата поставени од г-дин Davies како што следува:

“1. Дали (барателот) и г-дин Watts докажале дека тврдењата на фактите во памфлетот се значајно вистинити?

....Не.

2. Дали памфлетот содржи реченици што искажуваат мислење?

... Да.

3. Дали (барателот) и г-дин Watts докажале дека овие изрази на мислење се фер (чесни), во смисол да се такви за еден чесен човек може чесно да ги докаже фактите дека се вистинити.

...не.

4. (1) Дали сте за лорд Aldington или за г-дин Watts?

...Лорд Алдингтон.

(2) дали сте за лорд Aldington или за (барателот)?

... Лорд Алдингтон.

5. Со колкава сума за оштета му давате на Лорд Aldington?

...1.5000.000 фунти.”

Последователно, г-дин Justice Davis насочи пресудата да биде против тужителот и г-дин Watts за горе споменатата сума кој износ беше трипати поголема од претходно доделената сума од страна на Англиската порота за клевета. Дополнително тој одобри судски налог за молбата на лорд Aldington (оддел 37 од Актот на Врховниот суд 1981), спречувајќи ги обвинетите да ги објават или да помогнат и да учествуваат во објавување на зборовите кои ги содржи сомнителниот памфлет или

” било какви други зборови или обвинение (веќе искажани) за следното, или било каков сличен ефект –имено дека жалителот (лордот Aldington) во врска со предавањето во 1945 на Советските или Југословенските воени сили или цивилниот персонал беше виновен за непослушност, измама, криминал, нечесно, нечовечно, неовластено управување или пак беше одговорен за подоцнежниот третман на било кој персонал од Советите или Југословените наречени обвинети кои се на слобода да поднесат молба за да се промени или отстрани овој судски налог.”

На тужителот исто така му беше наредено да ги плати трошоците на лорд Aldington.

2. Судските постапки во Апелациониот суд

13. Апликантот (но не г-дин Watts) поднесе апелациона нота до Апелациониот суд, поставувајќи бројни причини од кои некои се однесуваа и на чесноста на судската постапка. Тој го критикуваше г-дин Justice Davies меѓу другото и за тоа што покажува отворено непријателство кон обвинетите и за континуирано прекинување, сарказам и злоупотреба на советот за одбрана. Тој тврдеше дека судијата ги навредувал и омаловажувал сведоците на одбраната. Низ сета своја работа тој наполно ги заташкуваше и игнорираше и најважните аспекти на случајот од одбраната И ја доведува во заблуда поротата во врска со централни прашања од аргументите на обвинетите. Кога се обракаше на поротата за прашањето во врска со оштетата, смислата на

забелешките на судијата беше да се натера поротата да пресуди висока оштета на жалителот и да се намалат алтернативите кои беа разумно достапни при сведочењето; во секој случај оштетите беа неразумни и прекумерни.

14. На 9 јануари 1990 лорд Aldington поднесе молба до апелациониот суд да даде налог со кој ќе побара тужителот, според наредбата 59, Правило 10 (5) од 1965 од Правилата на Врховниот суд, да обезбеди износ што ќе ги покрие трошоците на неговиот противник, доколу жалбата не биде успешна. Нема сомнение дека тужителот нема да биде во можност да ги плати релевантите трошоци.

15. Во едно отворено писмо од 2 февруари 1990, лордот Aldington понуди да не се извршуваат 1.200.000 фунти од доделената оштета. Во својот одговор тужителот потврди дека не е способен да ги обезбеди трошоците за лорд Aldington во апелационата постапка, тврдејќи дека судскиот процес е една пародија на правдата, ја одби понудата.

16. Во пресудата напишана на 22 страни од 18 мај 1990 записничарот од Апелациониот суд ги испита фактите посочени од апликантот и ја одби апликацијата за обезбедување на трошоците. Записничарот тврдеше дека беспарицата беше основ за да се одреди обезбедување на трошоците во однос на трошоците на жалбата до апелациониот суд. Испитувајќи ја дискрецијата во овој поглед, апелациониот суд ќе припише особена тежина на вредностите, или поинаку на односната жалба. Ако жалбата има малку или пак нема вредност, обезбедувањето на налогот за трошоци, нормално ќе биде направено против осиромашениот молител. Ако жалбата има разумни изгледи на успех, судот ќе биде колеблив да нареди обезбедување на трошоците.

Записничарот нагласи дека не му било лесно да одлучи дали жалбата на тужителот за одговорност била доволно силна да го оправда тоа што му е дозволено да продолжи со судската постапка, без да набави обезбедување на трошоците, а ако неговата жалба не биде успешна, тој нема да има средства да ги плати трошоците за жалбата на лорд Aldington. Тој додаде двоумејќи се дека открил во неколку специфични точки, дека жалбата е

довлно силна да го доведе него до заклучок дека во овој случај нема да биде доделено обезбедување на трошоците. Постоеше можност ако тужителот успееше да го убеди апелациониот суд дека нема фер судење и неговиот случај не бил чесно и јасно предаден на поротата, апелациониот суд би заклучил дека ново судење треба да се закаже, не издрзувајќи го фактот дека шансите за негов успех во новиот судски процес би биле мали.

Со оглед на горенаведениот закучок, записничарот не најде за потребно да се занимава со аргументот направен по советот за лордот Aldington, дека жалбата е на квантум би била академска поради неговата понуда од 2 февруари 1990 (види параг. 15).

17. Лордот Aldington даде успешна жалба против одлуката на записничарот до Апелациониот суд, кој го разгледуваше случајот 6 дена помеѓу 9 И 17 јули 1990 и донесе пресуда на 19 јули 1990. Членовите на Апелациониот суд ги изнесоа следните приципи:

(a) Претседателот, сер Stephen Brown

Апелациониот суд треба повторно да ја разгледа молбата и да одлучи дали да се демантира правото на молителот замајќи ја во предвид вредноста на неговата жалба. Критиката изнесена во основите на жалбата на апликантот не се однесуваше на насоките од г-дин Justice Davies во врска со законот, но тоа како жалителот дава карактеристика на пристрасниот дел што судијата го има кон лорд Aldington, и начинот на кој судијата се справува со трите особени прашања од фактот. Меѓутоа критиката не беше оправдана. Г-динот Justice Davies многу јасно и допушти на поротата да донесе одлука за случајот и најголемите работи се средени наполно чесно. Извештајот на судијата прилично јасно им ги пренесе на поротата работите за кои што одбраната тврдеше дека се примарно значење. На Советот му се даде наполно можност да ги разгледа работите со наводна грешка и кога ќе смета дека е потребно да го сторат тоа. Понатаму, главните сведоци беа присутни на говорницата 13 дена. Лордот Aldington, кој што беше централниот сведок во случајот, но во таа смисла што и неговото управување беше предмет на испитување, и истиот беше присутен на судската говорница шест и пол дена.

Незамислвио беше поротата да не го земе во предвид сето тоа и да делува врз основа на сведочењето на главните сведоци кои беа така јасно и унакрсно испитувани за сите материјални збивања во случајот.

Случајот наполно и одговараше на поротата и беше навремено проучен од поротата. Во врска со ова, сер Stephen забележа во прелиминарната фаза дека лордот Aldington побарал случајот да го води само судијата, апликантот се спротиставил со својата жалба.

Новиот доказ изнесен од апликантот многу не придонесе на сите докази изнесени на самото судење.

Мислењето на апликантот дека лордот Aldington имал поддршка од осигурителната компанија Sun Alijansa било ирелевантно.

Во однос на одговорноста, немаше законско право во жалбата.

Сер Stephen Brown додаде:

“ износот на оштеата е многу голема сума. Меѓутоа нема сомнение дека еден учен судија дал беспрекорна насока за оштетите. Апликантот се расправаше околу тоа дека судијата влијаеле врз поротата да даде преголема оштета. Ако точно се прочита раскописот ќе се види дека тој го сторил спротивното. Нема мерит во тоа поднесување.

Судењето беше целосно под дискреција на поротата и тие примаа целосна насока за тоа. Јас немав сомнеж дека тоа значеше да се одбележи нивното мислење за енормноста на големата клевета која беше објавена.

(Апликантот) меѓутоа појасни дека тој не е заинтересиран толку многу околу прашањето за износот на оштетата туку за одговорноста. Тој сакаше ако е можно да го прогонува лордот Aldington И да биде упорен во своето излагање пред новиот судски процес. Всушност нему му беше понудена значајна редуција на оштетата до 1,2 милиони фунти. Ова, тој го одби. Овој потег не беше отстапка од страна на адвокатите на тужителот дека доделениот износ е премногу висок, но беше препознатливо дека тужителот не сака да го прими доделениот износ, но беше задоволен со фактот дека

поротата со својата одлука ќе ја изнесе вистината на клеветата која веќе била објавена

(б) Лордот Justice Russel

“ Судот ќе биде многу спор да се меша во одлуката на поротата освен ако има материјални нерегуларности во судската постапка која ја прикажува одлуката како несигурна или незадоволителна, или пак може да се рече дека одлуката е искривена. многу од истите сфаќања треба да се применат во овој случај.

Во однос на регуларностите во постапките, јас не открив ни една...

Овој случај и одлуката на поротата, во основа зависеа од веродостојноста на лорд Aldington. Не постоеле документи кои можеле да го уништат кредибилитетот на лорд Aldington. Ако поротата не му веруваше на лордот Aldington, тогаш тоа ќе беше крај на случајот. Фактот дека поротата во негова корист му додели оштета значи дека тие демонстрирале дека за виталните прашања за случајот тие сепак морале да го прифатат доказот на тужителот. Дали тоа беше случај отворен за поротата? По мое мислење, очигледно дека беше.

Не постои по мое мислење ни најмала шанса Апелациониот суд да се меша во наодите на поротата во корист на тужителот и да нареди повторно судење за ова прашање, било да е на основ на одлуката не може да остане, или на основа на нови докази кои (апликантот) бара да се изнесат.

...

Конечно, што се однесува до оштетата (апликантот) со отворено писмо понуди замена од 300.000 фунти за еден ипол милион фунти, што ги додели поротата. Клеветата си останува сериозна клевета колку што е можно да се замисли. Секоја жалба во врска само со износот би била нешто повеќе од една академска вежба. (апликантот) сака повторно да го отвори целиот случај. Според мое мислење, обвинетиот е без пари, а правдата бара тој да ги надомести трошоците на тужителот.

(c) Лорд Justice Beldam

“ Би било тешко да се претпостави едно тврдење кое ќе го стави обвинетито во омраза и завист од страна на неговите пријатели и доказот покажа дека тоа очигледно кружело со цел да се охрабри обвинетиот да го тужи него, давајќи му на тужителт можност да предизвика во јавноста, тоа што го работел обвинетиот пред 45 години...

Овој суд не е должен да дозволи повторно судење после одлуката на поротата, дури и ако мисли дека разумната порота требало да работи поинаку. Тоа што би требало овој суд да го испита е дали наодот на поротата е апсолутно неразумен ако може да се рече така да тие не ја извршиле судската должност што им е дадена. Јас повторно го ислушав успешниот развој на случувањата и доказот на тужителот. Тој не успеа да ме убеди дека има било каква шанса во оваа жалба. Дури и кога би го убедил судот да одобри да се повтори судскиот процес во врска со износот на оштетата, јас би го сметал како безначајно очекувањето на поротата, која си ја врши својата судиска должност, да му додели на обвинетиот (лорд Aldington) помала сума од онаа која во реалноста веќе ја прифатил како компромис со оваа жалба. Тужителот сепак не успеа да ме убеди дека има некоја вистинска основа во својата жалба да ако тој не успее судот ќе се оправда ако рече дека специјалните услови на неговата неможност да ги плати трошоците на тужениот, ќе бидат занемарени”.

14. Апелациониот суд нареди апликантот да ги плати трошоците на лорд Aldington во однос на жалбата и таа сума од 124,900 фунти во рок од 14 дена, а ако тоа е неуспешно жалбата ќе се отфрли. Се отфрла барањето на тужителот рокот да се продолжи на повеќе од 14 дена за да се направи обид да се соберат парите. Дополнително, Апелациониот суд да нареди молителот да му плати на лорд Aldington судски тросоци (22.000) фунти. Пресудата е напишана на 23 страници.

Апликантот не го исполнил барањето и неговата жалба беше отфрлена на 3 август 1990.

19. Ниту дел од оштетата и трошоците не биле платени од тужителот до лорд Aldington.

с. Нерешени судски постапки пред домашните судови

20. Во 1993 апликантот даде жалба до Апелациониот суд за дозвола за да се жали на пресудата на високиот суд од 30 ноември 1989 како и да му се дозволи да поднесе нов доказ. Записничарот го информира во септември 1993 дека Апелациониот суд нема надлежност зошто предметот е ист како и жалбата која веќе е отфрлена.

На 21 февруари 1944, апликантот објави натпис против лорд Aldington во Високиот суд, жалејќи се на пресудата од 30 ноември 1989 кој е поништена поради измама. Тој исто така бараше оштета и други олеснувања. Лорд Aldington даде молба да се поништи дејствието како злоупотреба на судскиот процес и како досадно и безначајна.

Со пресудата од 14 октомври 1994, г-дин Justice Collins го поништи случајот затоа што беше злоупотреба на судскиот процес на основ на тоа дека тужителот не беше способен да ја покаже можноста дека новите докази би можело да кажат дека лорд ALDINGTON лажно сведочел. Во пресудата од 30 ноември 1994 г-дин Justice Kollins им наложи на адвокатите на тужителот (кои дале средства во фондот за нова постапка, работејќи без такса) да платат 60% од трошоците на лорд Aldington во судската постапка. Жалбата од апликантот до апелациониот суд е уште нерешена.

III. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

A. Одговорност и штетите во случаи на клевета

21. Според англиските закони, дејствијата на клевета и одговорност се доверливи правни средства, чија цел е да се докаже репутацијата на тужителот и да се направи репарација на повредата сторена со погрешни публикации за трето лице со изјави за клевета кои се однесуваат на тужителот. Обвинетиот во овие случаи може да ја докаже вистината во

врска со клеветите и да покаже дека тужителот не бил повреден.иако може има штети од објавувањето на фактите, ако тие се вистините, но законот не го поправа тоа. (види го правото на Halsbery од Англија, 4-то издание, вол.28 параг. 1).

22. Строгото правило за одговорност се однесува на деликтот клевета: Човек од доверба може да испечати клевета верувајќи дека таа е вистинита, а можеби и поротата ќе открие дека тој верува во вистинитоста на клеветата, но всушност изјавите се лажни. Под овие услови тој нема право на одбрана за својата постапка И покрај неговите добри намери.(лорд Loreburn во Hulton против Jones (1910) случаи 29 (house of Lords) стр.23-24)

Законот прифаќа дека зборовите се лажни во корист на тужителот се додека обвинетиот не го докаже спротивното (Gataly, Клевета и Навреда, осмо издание, параг. 5, стр,6)

Ако обвинетиот неуспешно се обидува на докаже дека зборовите се лажни, можно е да се зголеми оштетата (Duncan и Neill за клевета, второ издание, параг. 18, 14 стр,129).

23.Немерата за штетите во законот за клевета е поставено од лорд Hailsham во Broome v. Cassell & Co.LTD (1972) предмети по жалба 1207, стр.1071 цитирано од лорд Donaldson во Sutcliffe v. Pressdram Ltd (1991) 1 Queen Bech 153, стр.189)

“ во случај на клевета како и во било кои други случаи каде е инволвирана штета од губење на репутацијата, принципот на “restitutio in integrum” има потребен дури и многу висок субјективен елемент. Таквите постапки вклучуваат парична пресуда кој во финансиски смисол може да го стави тужителот во многу појака позиција отколку што бил пред својата грешка. Не самошто ќе може да ја покрие сумата од пресметаните минати и идни трошоци, туку во случај на клевета, тој мора да посочи сума пресудена од поротата и доволно да ги убеди набљудувачите во неоснованост на обвинението...

(A) наклеветен човек не добива надоместок за неговата оштетена(поврдена) репутација. Тој добива оштета бидејќи била повредена неговата репутација,

едноставно затоа што јавно бил оклеветен. Поради оваа причина компензацијата со оштетата делува на два начина – како ослободување на тужителот од обвинение пред јавноста, и како утеха за сторената грешка...

Очигледно е дека пресудата мора да вклучи многу фактори како што се повреда на чувствата, возбудата, отсутност на извинување или пак реафирмација на вистината за тужените работи или малициозност на обвинетиот...

В. Функции на судијата и поротата во Високиот суд за случаевите за клевета

24. Ако зборовите во прашањето се разумно разбирливи во однос на клеветењето, судијата треба да допушти поротата да каже дали тие всушност го клеветат тужителот. А ако не се разбирливи тогаш мора да донесе пресуда за обвинетиот без да го остава случајот на поротата.

Правиот начин што треба судијата да го примени во граѓанските постапки за клевета или навреда, или во кривичните постапки кога постои случај кој треба да оди на порота, е да се дефинира што е тоа клевета во законот, и всушност да и се допушти на поротата да одлучи дали посебната публикација спаѓа во таа дефиниција или не.

Проценката на штетите особено е домен на поротата и судијата ако не заседава сам не смее лично тој да одлучува за износот. Тој треба да ја упати поротата до релевантни фактори како што се големината на публикацијата до кој степен зборовите ви биле уверливи или рангот на луѓето со специјално значење потребно да се сфати индиректното значење, позицијата и ставот на тужителот, однесувањето на тужителот и тужениот како и сите други услови на случајот (види правото на Halsbery од Англија, 4-то издание, вол.28 параг. 225,227, 232).

25. Не постои горна или долна граница во однос на сумата на оштетата што би можела поротата во еден судски процес на клевета, да ја пресуди. Во горенаведениот случај на *Sutchvve v. Pressdram Ltd*, лорд Donaldson потенцира дека упатувањето на поротата кон други случаи повеќе ке ги збунат отколку што ќе ми помогне и било каков обид од советот или судијата

да дискутира за цифри, ќе доведе непомошно надпосакуваното или подпосакуваното и би довело до узурпирање на вистинската функција на поротата. Меѓутоа судијата може да ја упати поротата со цел да и помогне во проценката на вистинската вредност на многу големата сума пари, на пример сугестивно да сфати колкав редовен приход би можело да се постигне во колку сумата би се инвестирала (види го горенаведениот случај на *Sutcliffe v. Pressdram LTD*, лорд Donaldsons стр 178; види исто така Лорд Nourse, стр. 186 и лорд Russell стр.1991)

С.Моќта на Апелациониот суд да го повтори пресудите од поротата за клеветење

26. Во релевантно време, според Наредба 59, Правило 11, од правилата на Врховниот суд 1965, Апелациониот суд имал моќ да ја отфрли пресудата на Високиот суд и да нареди нов судски процес. Правило 11 (1)-(3) читај:

“ (1) При сослушување на било која жалба, Апелациониот суд може ако смета дека е тоа погодно да издаде наредба и во тек на разгледување на жалбата, за нов судски процес или да ја отфрли пресудата, наодите или пак судењето на судот (споменат подолу).

(2) Апелациониот суд не е обврзан да нареди нов судски процес на основа на заблуда или пак неправилно признание или одбивање на докази, или пак ако пресудата на поротата не била прифатена за прашањето за кое судијата на судскиот процес не бил замолен да им го довери на поротата, освен ако по мислење на Апелациониот суд се работи за значајна погрешна пресуда на случајот.

(3) Може да се нареди нов судски процес на било кое прашање ако тоа се појави во Апелациониот суд како погрешна пресуда како што е споменато во параграф 2. Ако е допрена една странка од случајот судот може да нареди нов судски процес само за таа странка и донесе конечна пресуда за останатото.

(4)...

Во врска со тоа какво мерило Апелациониот суд треба да примени за да ја покаже својата моќ за да ја отфрли пресудата на поротата за оштетите,

лордот Kilbrandon во *Broome v. Cassell & Co, Ltd* (1972) апелациони судови 1027 стр 1135) тврди дека не било доволно за судот да заклучи дека пресудата е преувеличена; требало да се праша дали пресудата можела да биде донесена од чувствителни луѓе дали таа мора да пристигне каприциозна, несовесно или пак ирационално).

(27) Спрема правило 11 (4) кое било на сила во едно време, Апелациониот суд немал моќ да нареди нов судски процес, да ги намали или зголеми оштетите досудени од поротата, освен ако засегнатите странки не се согласат. Откако стапи на сила на 1 февруари 1992 Актот за судовите и Актот за законски служби 1990, Апелациониот суд имам моќ по оддел 8 (2) од тој акт да го замени своето сопствено тврдење за штетите со тоа од поротата, независно од тоа дали странките се согласуваат или не.

Одредба 59, правило 11 (4), дополнето во горниот дел 8-пропишува:

„Во секој случај каде Апелационениот суд има моќ да наложи нов судски процес на основ на тоа дека пресудените оштети од страна на поротата се преголеми или се неадекватни, судот може наместо да наложи нов судски процес, да ја замени пресудената сума од поротата, со сума која би била соодветна. Освен тоа Апелациониот суд не ќе има сила да ги намали или зголеми пресудените оштети од страна на поротата“.

28. Во случајот на *Rantzen v. Mirror group newspapers (1986) ltd* (1993) 3 Weekly Law Reports (стр.953), Апелациониот суд ја покажа својата моќ во делот 8 од судовите и актот на легални служби 1990 и поновата одредба 59, правило 11 (4). Во интерпретирање на својата сила, за да може да наложи нов судски процес или пак да ја замени пресудата со друга пресуда врз основа на пресудените оштети од страна на поротата (кои беа преголеми), Апелациониот суд виде дека дозволата за неограничена дискреција на поротата не успеа да обезбеди задоволувачка мерка за да се одлучи „што е потребно во едно демократско општество или што е оправдано од една

пресинг социјална потреба“ за намерата на член 10 (чл.10) од Европската Конвенција на човековите права. Општото правило ако е добро разбрано бара од судот да пресуди голем износ за оштетите и тоа со повеќе испитувања, а не како што беше обичај во минатото. Она што се сметало како барија против интервенцијата треба да се намали. Се поставува прашање: „би можела ли една разумна пораота да си помисли, дека пресудата била потребна за компензација на жалителот и одново враќање на неговата репутација?“, што се однесува до уптаството што судијата би можел да го даде на поротата, Апелациониот суд не беше убеден дека дошло време да се препорачуваат пресуди од поротите од претходните случаи на клевета. Не посоти некој задоволителен начин на кои би можело да се земат во предвид пресудите кои во тек на своето дејствување инволвилареле сериозни лични навреди. Да се надеваме дека со тек на времето серија одлуки од Апелациониот суд донесени под сектор 8 од Актот на судови и законски услуги 1990, би довеле до некои стандарди за тоа што е „правилна“ пресуда. Во меѓувреме поротата треба да ја свати моќта на секоја пресуда која поротниците ја пресудиле, истите да бидат сигурни дека пресудата што ја донесуваат е пропорционална со штетата што ја претрпел жалителот, а тоа е сума пари која е потребна да му се пресуди за да обезбеди соодветна компензација и одново враќање на неговата репутација.

Апелациониот суд заклучи дека многу битната оштета беше јасно оправдана во овој случај и пресудена по сите објективни стандарди на разумна компензација, потреба или пропорционалност, сепак пресудата од 250.000 фунти беше преголема. Таа беше заменета со сума од 110.000 фунти.

СУДСКИ ПОСТАПКИ ПРЕД КОМИСИЈАТА

29. Во својата молба од 18-ти Декември 1990 (бр.18139/91) до комисијата, грофот Толстој се жалеше дека тој немал фер сослушување од пристрасниот трибунал, како што се бара по член 6 парг.1 (чл.6-1) од Конвенцијата. Меѓутоа повикувајќи се на член 13 (чл.13) од Конвенцијата во почетокот, а подоцна повикувајќи се на член 6 парг.1 (чл.6-1), молителот тврдеше дека наредбата од Апелациониот суд го условила неговото право на молба со тоа што ќе ја плати сумата од 124.900 фунти како обезбедување на трошоците на лордот Adlington, а со тоа не се почитува неговото право да се обрати на судот. Конечно тој тврдеше дека оштетата од 1.500.000 фунти и забраната наредена од Високиот суд лошо влијаеле врз неговото право на слобода на изразување, што е гарантирано по член 10, (чл.10) од Конвенцијата.

30. Жалбата дека судскиот процес бил нефер, Комисијата ја објави како неприфатлива на 20-ти Фебруари 1992. На 12-ти Мај 1993 комисијата објави дека останатиот дел од молбата е прифатлив. Во својот извештај од 6-ти Декември 1993 во член 31, (чл.31) Комисијата го изнесе своето мислење дека немало прекршување на правото на молителот да му пристапи на судот по член 6, парг.1 (чл.6-1), (со 10 гласа спрема 5), но имало непочитување на неговото право на слобода на изразување по член 10 (чл.10) (едногласно). Целиот текст од мислењето на Комисијата, како и од мислењата на несогласување со неа се содржат во извештајот кое напишан како анкет на ова судење.

КОНЕЧНИ МИСЛЕЊА УПАТЕНИ ДО СУДОТ

31. На јавното сослушување од 21-ви Јануари 1995, Владата (како што е сторено во нивниот меморијал) го замоли судот да ги поткрепи фактите кои не откриваат никакво нарушување по член 6 (чл.6) и член 10 (чл.10) од Конвенцијата во сегашниов случај.

32. Во истата прилика молителот го задржи барањето до судот изнесено во неговата молба за да одлучи да ли е повреден по член 6 и член 10 (чл.6 и чл.10) за да му се даде садисфакција по член 50 (чл.50) од Конвенцијата.

ПО ЗАКОНОТ

I.ПОТВРДЕНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 (ЧЛ.10) ОД КОНВЕНЦИЈАТА

33. Молителот утврди прекршок на член 10 (чл.10) од Конвенцијата кој гласи:
“1. Секој има право на слобода на изразување. Ова право вклучува слобода на мислење, примање и пренесување информации и идеи без да се мешаат јавните власти, без оглед на границите. Членот 10 (чл.10) нема да ја спречи државата да бара цензура при емитувањата на телевизија или во кино.
2.Примената на оваа слобода носи со себе одговорности и должности, истата може да биде предмет на такви формалности, рестрикции или казни, какви што се опишани во законот, но се потребни во едно демократско општество во интерес на националната безбедност, територијален интегритет и јавна сигурност и тоа како превенција од неред и криминал, за заштита на здравјето и моралот, за заштита на репутацијата

и правата на другите, за превенција од откривање на информации добиени во доверба како и да се задржи власта и праведноста на судството. Тој тврдеше дека висината на оштета пресудена против него не треба да се свати дека е пропишана со закон. Да се додаде и тоа дека големината на оштетата и големината на судскиот налог биле диспропорционални со целта да се заштитат “репутацијата и правата“ на Лордот Adlington, а и не се потребни во едно демократско општество“.

34. Владата ги оспори овие расправи. Комисијата го делеше мислењето на молителот дека оштетата беше диспропорционална, но не изнесе друго мислење со другите негови поплаки.

35. Судот само се осврна на поплаката во врска со износот на пресудената оштета, како и на судскиот налог. Во овој поглед, овој случај е поразличен од другите случеве на клевета што досега се испитувани од страната на Судот. (за пример види го Lingens – судење од Австрија од 8-ми Јуни 1986, серија А број 103 pp 24-28 параграф 34-47; Castels судење од Шпанија од 23-ти Април, 1992, серија А број 236, pp 20-24, параграф 33-50 и Thorgeir Thorgeirson од судењето во Исланд од 25-ти Јуни 1992, серија А бр.239, pp 24-28, параграф 55-70), кои се однесуваат или само за одлуката, за одговорност или за двете заедно со санкцијата. Пресудата на оштетата и судскиот налог јасно ја сочинуваат интерференцијата која ја применува молителот за негово право за слобода на изразување кое е гарантирано со парг.1 од член 10 (чл.10-1) и ова не беше оспорено пред судот. Една ваква интерференција го повредува член 10 (чл.10) освен ако тоа нешто не е “пропишано со закон“, и ја следи целта што е легитимна по член 10 парг.2 (чл.10-2), а беше “потребна во едно демократско општество“ за да се постигне претходно наведената цел.

А. Беше ли пресудата “пропишана со закон“?

36. Со оглед на износот на пресудената оштета молителот се жали дека тоа не било “пропишано со закон“.

1. Општи принципи

37. Изразот “пропишано со закон“ во член 10 пар.2 (чл.10-2) треба да се интерпретира во знак на општи принципи кои се однесуваат на соодветните зборови “во согласност со законот“, во член 8 парг.2 (чл.8-2) (види Sunday times v. Обединетото кралство (бр.1) судење од 26-ти Април 1979 серија А број 30 рр 30-31, параграф 48-49; случајот на Malone v Обединетото кралство од 2-ри Август 1984, серија А број 82 р.31 параг.66), кое е сумирано во Margareta I Roger Andersson v. Шведското судење од 25-ти февруари 1992(серија А бр.226-А стр.52, параг.75) како што следи: “.....Изразот..... бара прво оспорените мерки да имаат основа во домашниот закон. Тој исто така се однесува и на квалитетот на Законот, барајќи истиот да биде достапен на лицата за кој се однесува но и да биде доволно прецизен за да им даде, ако е потребно соодветен законски совет и да ги предвиди последиците до кои може да доведе некоја постапка. Еден закон кој што дозволува дискреција не е недоследен на ова барање, а обемот на дискрецијата и начинот на примената се јасно пропишани во законот, земајќи го ја предвид легитимната цел на прашањето, за да му се даде на лицето соодветна заштита против произволаната интерференција“. Понатаму Судот повторува дека зборот “закон“ го покрива не само статутот но исто така и општиот закон (види погоре споменатото Sundaytimes судење стр.30 параг.47).

2. Примена на горните принципи

38. Молителот не порекнува дека пресудата се заснива на домашниот Закон. Меѓутоа тој се жали дека Законот не му овозможил да предвиди дека

износот ќе биде толку многу висок до 1.5 милиони фунти. Во Англискиот општ закон не постои погорна или подолна граница во износот на оштетата. Лимитот до кој судијата може да го одреди износот е строго ограничен. Никакви специфични бројки не може да се сугерираат во однос на пресудите на оштетите за разни други случаеви, ниту пак да се земаат во предвид разни споредувања. Давајќи и совет на поротата може само да и се помогне да ја процени вистинската вредност на големата сума на пари, на пример упатувајќи ги нив кон вредност на една куќа (види параг.25 погоре). Во едно реално време не може некој принцип во Англискиот Закон, дека бараната пресуда треба да биде пропорционална со целта да се поправи оштетената репутација на жалителот. Судот не дава причина за одлуката на поротата, а пресудата може да се преиначи од Апелациониот суд само во случај одлуката ако е неразумна и не е пресудена од разумни луѓе, туку е донесне каприциозно, несовесно и ирационално (види параг.24,26,28 погоре). Молителот посочува дека како резултат од горното, во неговиот случај Судијата од судскиот процес не и укажал на поротата да обезбеди пресуда пропорционална со оштетата, што ја претрпел Лорд Adlington. Од друга страна поротата беше охрабрена да ги зема во предвид “огромните оштети“ и беше информирана од страна на судијата дека “нема здружување на оштети во случај на клевета“ (види параг.11 горе). Донесената пресуда иако да претпоставиме не вклучува никакви казнени оштети, е три пати поголема од најголемиот износ што бил претходно пресуден од Англиската порота за клевета (види параг.12 погоре), а битно е тоа што поголемо од сумата е страдањето на жалителот, неговото трајно сурово, физичко и ментално онеспособување, во случајов на лична повреда. Би било невозможно за законските советници на молителот да се постави толку важно прашање во врска со пресудата.

39. Владата расправаше за пресудата за клевета донесена во случајот на молителот и за тоа дека таа треба да биде флексибилна за да ги прифати фактите од секој индивидуален случај, особено фактите од ваков посебен случај како што е сегашниот. Само со една таква флексибилност Законот би можел да ја постигне целта за компензација, по закон на клевета, имено да ја овласти поротата да пресудува спрема релевантните критериуми на општиот закон (види параг.23 горе) и тоа една сума што ќе се смета за соодветна спрема условите. Во секој случај не е до Судот да го проценува Англискиот Закон за клевета како апстрактен.

40. Судот уште од прв пат забележа дека откриената клевета од поротата беше од изнзворедна сериозна природа. Нависитина за време на сослушувањето во Високиот суд, советот на молителот, како и самиот молител сватија дека, доколку се утврди клевета, тогаш поротата ттреба да пресуди многу битна сума на оштета (види параг.11 погоре).

41. Судот признава дека националните закони, што се однесуваат на пресметка на оштетите, поради повреда на репутацијата, мора да ги земат во предвид разновидните фактички ситуации. Можеби треба да се примени извесен степен на флексибилност, за да можат судиите да ги проценат оштетите, така да истите одговараат на соодветниот случај. Нависитна ова се рефлектира во резимето на судскиот процес упатен кон поротата во сегашниот случај (види параг.11 горе). Од ова следи дека немањето на специфични упатства во законските правила кои се однесуваат на проценка на штетите, мора да се свати како својствен белег на законот за оштета во оваа област. Спрема тоа не може да постои барање на поимот “пропишано со закон“ во член 10 (чл.10) од Конвенцијата, а и молителот не може да очекува некоја големина на оштета што би можела да се пресуди во дадениот случај.

42.Понатаму се гледа дека дискрецијата во која уживаше поротата при проценка на оштетите не е слободна. Поротата има обврски да ги земе во предвид сите фактори како што се: повреда на чувствата, возбудата, неизвесноста од париницата, одсуство на извинување, реафирмација на вистинитоста на случајот кој е обжален и враќање на репутација на жалителот (види параг.23 горе). Судијата на судскиот процес ја насочува поротата кон законот. Да додадеме дека Апелациониот суд има моќ да ја отфрли пресудата како ирационална и да наложи нов судски процес. Ако сепак се случи ова, иако принципот на пропорционалност како таков не може да се примени по релевантниот национален закон, одлуката за оштетите би била предмет на голем број ограничувања и безбедносни мерки.

43.Во судските процеси на поротата недостатокот од пресуди за оштети е принцип кој во голема мера е неизбежен. Молбата на молителот во врска со ефектот предизвикан од високата оштета што е направена во овој случај, не е убедлива. Меѓутоа аргументот може да се примени на било кое оштетување и било каква магнитуда при намалување на големината на пресудите.

44.Имајќи го во предвид фактот дека високиот степен на флексибилност можеби ќе биде оправдан во оваа област (види параг.41 горе), различните критериуми земени во предвид од страна на поротата при проценка на оштетите, како и ревизијата применета од страна на Апелациониот суд се дојде до заклучок дека релевантните легални закони во однос на оштетите за клеветење биле формулирани со доволна прецизност.Накратко пресудата беше пропишана со закон.

В. Дали пресудата и судскиот налог ја следат легитимната цел?

45.Пресудата и судскиот налог многу јасно ја следат легитимната цел за заштита на “репутацијата и правата на другите“. Ова не беше спорно.

С.Дали беа пресудата и судскиот налог “потребни во едно демократско општество“?

1.Пресуда

46.Молителот и Комисијата се на мислење дека износот на пресудената оштета од 1.5 милион фунти се диспропорционални со легитимната цел да се заштитат репутацијата и правата на Лордот Adlington. Молителот посочи дека во релевантно време судската контрола на пресудите во врска со оштетата за клевета не е доволна да не убеди дека таквите пресуди се пропорционални. Понатаму тој нагласи дека поротата не била упатена во тоа за да го земе во обзир намалувањето на оштетите и дека клеветата се однесувала на дејствијата кој ги извршил Лордот Adlington, како јавен службеник во рамките на службената должност, а случувањата поттикнале голем јавен интерес. Овие фактори кои не беа во прилог на дозволување на големи лимити во прифатливата критика не беа релевантни по Англискиот Закон. На поротата исто така и беше укажано да направи обид да ја оправда оптужбата што ја влоши претрпената оштета. Овој принцип во соработка со законот за строга клевета, во случаевите на клевета имаше за резултат да му се наметнат поголеми казни на обвинетиот, кој што веруваше во своите тужби, но кој не успеа да докаже дека се тие вистинити.

Молителот посочи дека во релативно време судската контрола не пресудува во врска со оштетата за клевета, не е доволно да не убеди дека

таквите пресуди се пропорционални. Понатаму тој нагласи дека поротата не била упатена во тоа да го земе во обзир ублажувањето (намалувањето) на оштетите, дека клеветата критиката се одесувала на дејствијата кои ги извршил Лордот Adlington како јавен службеник во рамките на службената должност и случувањата поттикнале голем јавен интерес. Оние фактори кои не беа во пилог на дозвола на големи линити во прифатливата критика не беа релевантни по англискиот закон. На поротата исто така и беше укажано да направи обид да ја оправда оптужбата што ја влоши претрпената оштета. Овој принцип на соработка со законот за строга клевета, во случаевите на клевета, имаше за резултат да му се наметнат поголеми казни на обвиненикот кој што веруваше во своите оптужби но кој не успеа да докаже дека се тие виситинити. Доколку обвинетиот кој зборуваше знаејќи дека лаже не се обидуваѓе да се брани од своите обвиненија (види параг.22 горе).

47.Владата тврдеше дека постои разумна врска на пропорционалност помеѓу износот на оштетата и целта на компензацијата з штетата што муј е нанесена на Лордот Adlington и одново враќање на неговата репутација. Тие укажаа на тоа дека член 10 (чл.10) наметнува “должности и одговорности“. Помфлетот на молителот бил лажен и нефер и бил напишан да провоцира дејствие на клевета. Иакко никакви причини не се дадени од страна на поротата, беше очигледно, како што е забележано од страна на Апелациониот Суд, дека поротата пресудила голема сума на оштетената, поради големината на клеветата. Апелациониот Суд беше задоволен со пресудената оштета од 1,5 милиони фунти, сметајќи дека е тоа разумен одговор од страна на поротата, земајќи ги во предвид оособените услови при клеветењето. Од друга страна како што е покажано во Сутклиф

наспроти Пресдрам ЛТД. Апелациониот суд би можел да ја отфрли пресудата и да наложи нов судски процес.

Понатаму, Владата изнесе дека по мислење на Апелациониот суд, поротата примила на полно насока од судијата на процесот (види параг.17 горе). Освен тоа, како што и е објаснето на поротата од страна на судијата, би било несоодветно и беспомошно за поротата, ако тој се осврнува на други случаеви, затоа што фактите и условите се различни или пак ако се повикува на специфична сума пари, зашто големината на оштетата е исклучително работа на поротата (види параг.11 горе). Пред Високиот суд, советот на молителот како и самиот молител, признале дека во колку Лордот Adlington го добие случајот на клеветата, тој ќе мора да добие една многу битна сума (види параг.11 горе). Во Апелациониот суд молителот не бил засегнат со големината на пресудената оштета, а и порано ја одбил понудата на Лордот Adlington да прими 300000 фунти (види параг.15 и 17 горе). Понудата остана отворена и молителот би можел во секое време да ја намали својата обврска на 1,2 милиони фунти само ако би посакал да го стори тоа.

48. Судот се повикува на почетокот, на тоа дека неговиот осврт беше ограничен на пресудата каква што беше проценета од поротата, во услови на судска контрола која постоеше во тоа време и не се прошири на пронаоѓање на клеветата од страна на поротата. Од овде следи дека прифаќањето на фактите е повеќе ограничено, отколку поплаката на самиот случај. Во оваа конекција, треба да се набљудува тоа што би било соодветен одговор од општеството на говорот кој не бара да ужива заштита по член 10 (чл.10) од Конвенцијата, а може монгу да се разликува од една држава до друга. Компетентните национални власти се подобро

пласирани од Европскиот Суд, за да го прифатата случајот и би требало да уживаат широки признанија во овој респект.

49. Од друга страна пак, фактот дека молителот одби да ја прифатаи понудата на Лордот Adlington да се задоволи со помала сума (види параг.15 горе) не ја намалува одговорноста на Обединетото Кралство по Конвенцијата во однос на оспорените пресудени оштети. Освен тоа, Судот го забележа вактот дека самиот молител и неговиот совет го прифатија тоа дека поротата, во колку открие клеветата, ќе досуди пресуда за оштета (види параг.11 горе). Иако е ова еден вакен елемент, тоа не значи дека поротата е ослободена да донесува било какви пресуди, по Конвенција, туку пресудата за оштетата поради клеветата мора да биде разумно пропорционална со претрпената повреда на репутацијата. На поротата и беше посочено не да го казни молителот, туку да пресуди еден износ кој ќе му компензира не-парична оштета на Лордот Adlington (види парг.11 горе). Пресудената сума е ттри пати поголема од највисоката пресуда за клеветата што претходно била направена во Англија (види горе параг.12) и не може да се спореди со ниедна пресуда оттогаш наваму. Една пресуда од сегашната големина треба да биде одговор на прашањето, каде националниот закон, применлив во тоа време не успеал да го задоволи барањето за пропорционалност.

50. Во овој поглед, би требало да се забележи дека во едно реално време, Националниот Закон и даваше голема ширина на поротата. Апелациониот суд не можеше едноставно да ја отфрли пресудата само затоа што таа е прекумерна, туку само во случај ако пресудата е неразумна и ако е донесена од неразумни луѓе, ако е каприциозна, несовесна или ирационална (види параг.26 горе). Во скорешниот случај *Rantzen v, Mirror group newspapers ltd.*, Апелациониот суд напомена дека со доделување на скоро неограничена

дискреција на поротата, не се успеало да се обезбеди во задоволителна мерка одлука за тоа што “е потребно во едно демократски општество“ за целите на член 10 (чл.10) од Конвенцијата. Таа забележи дека општиот закон- ако е правилно разбран- бара од судовите да пресудат големи оштети при поголемите испитувања отколку што било порано вообичаено. Тоа што може да и го даде судијата како упатство на поротата, како што потврди и Апелациониот суд, беше да се надеваме дека во тек со време, една серија на одлуки од Апелациониот суд, превземени под сектор 8 од Судовите и Актот за законски служби од 1990, ќе воведат стандарди за тоа што треба да биде “правилна“ пресуда. Во меѓувреме, поротата треба да ја сфати секоја донесена пресуда и да не убеди дека истата е пропорционална со оштетата, која ја претрпел жалителот и потребната сума ќе обезбеди соодветна компензација и одново враќање на неговата репутација (види параг.28 горе). Судот не можеше ништо друго освен да ги потврди горе наведените забелешки на Апелациониот суд за ефектот на судската контрола, на судскиот процес и на молбата, во времето на случајот на молителот кога не му била понудена соодветна и ефективна заштита против непропорционалната голема пресуда.

51.Спрема тоа, имајќи ја во предвид величината на пресудата во случајот на молителот, во вртска со недостаток на соодветна и ефективна заштита во релевантното време наспроти непропорционално големата пресуда, Судот смета дека имало нарушување на правото на молителот по член 10 (чл.10) од Конвенцијата.

2. Судски налог

52.Понатаму молителот тврдеше дека судскиот налог (види параг.12 горе) беше непропорционален, со цел да се заштитат репутацијата и правата на Лордот Adlington. Тој бил наложен како последица на пресудата на поротата за која не беа дадени причини и кои што судијата ги интерпретираше на наширок можен начин. Тој спречи секаков коментар за улогата на Лордот Adlington во релација со предавањето на Cossacks и југословените како и публикувањето на било какви критички коментари за активностите на 5-ти корпус кое неповолно би се одразило на Лордот Adlington, било да биде споменат или не. Во отсуство на успешен апел, молбата за промена и ослободување на судскиот налог, никкогаш не би можеле да успеат, давајќи ја состојбата на Англискиот Закон. Тој ја сочинуваше перманентната и сериозна интерференца со можност молителот да ја продолжи својата професија како историчар, спречувајќи го него да ги публикува плодовите на своето истражување за настаните по прашањето. Во секој случај, судскиот налог беше непропорционален ако се сметаше заедно со пресудата, затоа што мерилата и служеа делумно на истата функција. Кога ја донесе пресудата поротата не беше сигурна дека судијата ќе наложи судски налог. Се чинеше дека пресудата беше посакувана со цел да муј даде компензација на Лордот Adlington, но сито така да го одврати молителот од намерите да дава публикации во иднина.

53.Владата ги оспори овие оптужби. Се сметаше дека ако се земе во предвид ставот на поротата, судијата беше овластен да го спречи идното повтроување на клеветењето од страна на молителот, а тоа беше и целта на судскиот налог. Иако му се даде можност на советникот на молителот да даде коментар на судскиот налог, никаков приговор немаше ниту на самиот судски процес ниту потоа. Молителот не ја искористи можноста, иако се уште му беше отворена, за да побара судскиот налог да биде поразличен

или послободен, ниту пак поднесе жалба против него. Во овие околности Судот не би требало да се занимава со поплаките. Што се однесува до аргументите на молителот дека судскиот налог се преклопува со пресудената оштета, Владата нагласи дека доколку поранешните мерки имаа за цел да ја спречат идната повреда, сегашните мерки имаат за цел само да пружат компензација за губитоците во минатото и да ја докажат репутацијата на Лордот Adlington.

54. Како што веќе виде Судот, не е потврдено дека наодот на поротата за клеветата е инкомпатибилен со член 10 (чл.10). Судскиот налог беше само логична последица на овој наод и беше прецизно направен за да го спречи молителот од повторување на обвиненијата против Лордот Adlington. Нема никакви индикации дека судскиот налог бил подалеку од оваа намера. Ниту пак има некаков основ за да сметаме дека превземените мерки било сами или заедно со пресудата се изедначуваат со непропорционалната интерференција со правото на молителот на слобода на изразување како што е гарантирано во член 10 (чл.10).

D. Р е к а п и т у л а ц и ј а

На кратко, судот заклучи дека пресудата беше “пропишана со закон“, но не беше потребна во едно “демократско општество“, зашто земајќи ја во предвид нејзината големина и состојба на националниот закон во релевантното време, нема убедување за разумна врска помеѓу пропорционалноста и бараната легитимна цел. Sprema тоа по втората точка има прекршување на член 10 (чл.10). Од друга страна пак, судскиот налог, разгледуван сам или заедно со пресудата, не покажува никакво прекршување на член 10 (чл.10).

II. НАВОДНО ПРЕКРШУВАЊЕ НА ЧЛЕН 6 ПАРАГ.1(ЧЛ.6-1) ОД КОНВЕНЦИЈА

56. Молителот сметаше дека има нарушување на неговото право во пристапот кон судот гарантирано по член 6 параг.1 (чл.6-1) од Конвенцијата во врска со наредбата на Апелациониот суд кој бараше од него да плати 124.900 фунти за да се покријат трошоците на Лордот Adlington во жалбата, како услов жалбата на молителот да биде сослушана во судот. Во досега релеватниот член 6 параг.1 (чл.6-1) се вели: “Во одлуката на неговите граѓански права и обврски... секој е овластен да има фер и јавно сослушување... од незаависен и непристрасен трибунал поставен со законот.....“

57. Владата и Комисијата не се согласија со горната преприка.

А. И покрај фактот што предметот не бил порано оспоруван, Судот морал да утврди дали член 6 параг.1 (чл.6-1) е применлив на сегашниот случај. Сите претходни случаи за клевета, кои излегуваа пред судот по член 6 параг.1 (чл.6-1) се однесуваа на молители кои бараа заштита на сопствената репутација, носејќи го случајот пред суд. Спрема утврдениот закон, одредбата (чл.6-1) се применува на такви судски постапки, правото да се ужива во добра репутација е “граѓанско право“, потврдено во член 6 параг.1 (чл.6-1) (види на пр. Хелмерс v. Шведско судење од 29-ти октомври 1991, серија А бр.212-А, стр.14 параг.27) Член 6 (чл.6) исто така мора да се примени во врска со обвинетиот во таквиот судски процес, каде исходот е директно решавачки за “неговите или нејзините“ “граѓански обврски“ наспроти жалителот. Спрема тоа Член 6 параг.1 (чл.6-1) се применува и на сегашниот случај.

В. Прифаќање на член 6 параг.1 (чл.6-1)

59. Судот повторува дека правото на пристап кон судовите обезбедено со член 6 параг.1 (чл.6-1) може да стане предмет на ограничување во форма на пропис од страна на државата. Во овој респект државата покажува до извесна граница разбирање. Како и да е, судот треба да биде задоволен, прво, дека применетите ограничувања, не ги редуцираат пристапите на индивидуата до тој степен да основните права бидат изоставени. Второ, рестрикцијата мора да ја следи законската цел и мора да постои една разумна врска на пропорционалност помеѓу применетите средства и целта што се бара да се постигне (пр.види Феџи наспроти Обединето Кралство-судење од 21-ви септември 1994, серија А бр.294-Б п.п 49-50, параг.65). Од утврдениот законски случај следи член 6 параг.1 (чл.6-1) не гарантира право на молба. Сепак договорната држава која што има воведено апелационен систем треба да им обезбеди на лицата кои се под нејзина јурисдикција да ги уживаат во апелационите судови основните гаранции по член 6 (чл.6) (види, особено Делкурт наспроти Белгија- судење од 17-ти Јануари 1970, серија А бр.11 пп15-15, параг.25). Меѓутоа начинот на апликација по член 6 (чл.6) во судските процеси пред таквите судови зависи од специјални бројки од инволвираните судски постапки; мора да се земе извештај од севкупните судски постапки во домашните легални закони, како и улогата на апелациониот суд. (види за пример Монел и Морис наспроти Обединетото кралство- судење од 2-ри Март 1987, серија А бр.115 стр.22 параг.36; гореспоменатото судење Хермес стр.15 параг.31) Задачата на судот не е да се замени себе си со компетентните британски власти, во одредувањето на напогодната политика, при регулирање на приодот кон Апелациониот суд, во случаевите на клевета, ниту има задача да ги процени фактите кои

довеле до тоа да судот прифати едно или друго решение. Улогата на Судот е да направи преглед на одлуките на Конвенцијата, што тие власти ги донеле во примена, со нивната моќ на проценување (види го гореспоменатото судење на Феид стр.55, параг.81; и мутатис мурандис, Едвард наспроти Обединетото кралство- судење од 16-ти Декември 1992, серија А бр.247-Б пп.34-35 параг.34).

60. Молителот поднесе барање да го плати износот 124.900 фунти во рок од 14 дена, кое му беше препрека за да пристапи до Апелациониот суд (види параг.18 горе). Тоа ја намали суштината на неговото право на приод кон судот и беше непропорционално. Како прво, судот не беше подготвен да му дозволи рок повеќе од 14 дена за да ја плати сумата и не му даде можност да ги подигне парите и да продолжи со жалбата. Понтаму, се стави одговорноста на молителот, кој го предизвикал судењето повеќе против себе отколку против Лордот Adlington, барајќи закон кој што ќе стави препрека на неговото право за молба или да покаже дека молбата е безвредна и нема никаков надеж за успех. Исто така, Апелациониот суд не треба да ја земе во предвид понудата на Лордот Adlington, да се задоволи со помала сума пари (види параг.17 горе). Како и да е, апелациониот суд не успеа да ги земе во обзир следите фактори. Зсконската помош не беше достапна во случај на клевета, ниту на обвинетиот ниту на молителот, кои ги бранеа своите основни права за слобода на изразување. Намалена беше потребата да се заштитува Лордот Adlington, зашто поголем дел од трошковите во Високиот суд беа покриени од осигурителната компанија Сан Алианс, добра даровна корпорација (види параг.17 горе). Конечно фактот дека случајот бил сослушан од прв пат, беше ирелевантен за прашањето за ефикасен пристап кон Апелациониот суд. Не беше ни значајно дека тој ги слушна аргументите од странките, пред да се заклучи

дека треба да се побара обезбедување. Одлуката ја донесе Апелациониот суд, кој откри дека постои недостаток на пропорционалност на кое нешто се однесуваше и жалбата.

61. Судот смета дека целта за обезбедување надомест за трошоците е да го заштитат Лордот Adlington, да не се соочи со ненадоместиви сметки за трошоците, ако молителот е неуспешен со молбата. Ова не беше спорно. Со оглед на тоа дека не постоеше надеж на успех во молбата на молителот, барањето можеше да се наметне, какко што расправаше и Владата, во интерес на фер администрација на правда (види параг.17 горе).

62. Како Владата и Комисијата, така и Судот може да го дели мислењето на молителот дека обезбедувањето на трошоците ја намалуваат суштината на неговото право на пристап кон судот и е непропорционално со намерите по член 6 (чл.6).

63. Како прво, случајот беше сослушуван во тек на 40 дена и од прв пат на Високиот суд и во текот на сослушувањето, Лордот Adlington сведочеше повеќе од шест дена, а бепе и испитуван со унакрсни прашања. Молителот сведочеше повеќе од пет дена и извесен број на сведоци беа повикани (види параг.11 и 17 горе). Не е оспорено тоа што молителот имаше наполно пристап кон судот во тие судски постапки. Вистина е дека тој во почетокот се жалеше на недостасување на чесност и искреност. Меѓутоа, поплаката бепе објавена како неприфатлива од страна на Комисијата бидејќи се покажа како лошо составена. Судот им дава голема важност на горенаведените размислувања во неговата проценка кон компатибилноста по член 6 (чл.6) од рестрикциите на пристапот на молителот кон Апелациониот суд. Навистина, како што е порано назначено, мора да биде земена во обзир севкупноста на судските постапки.

64.Треба да се признае дека бараната сума од 124.900 фунти беше многу битна, а временскиот лимит од 14 дена за да се обезбедат парите, беше реалтивно краток. Меѓутоа нема што да се предлага за тоа дека бројката беше неразуман проценка на трошоците од Лордот Adlington пред апелациониот суд, а и тоа дека молителот.

Би можел да собере повеќе пари, кога би му било дадено повеќе време.

65.Спрема релевантана практика, во Апелациониот суд со малку пари се обезбедуваа трошоците за молбите во судот, но само под извесни услови. Применувајќи ја својата дискреција, дали да одобри апликација за таква одредба, Апелационито суд ќе ја земе во обзир апликација за таква одредба, Апелациониот суд ќе ја земе во обзир вредноста на молбата (види горе параг. 16 и 17). Во колку постои надеж дека ќе се успее со молбата, Апелациониот суд ќе се колеба дали да нареди обезбедување на судските трошоци. Несогласувањата помеѓу апликантот и Лордот Adlington за трошоците за судските постапки се однесуваат на вредноста или недостаток на вредноста на молбата. Записничарот на Апелациониот суд без двоумење одлучи дека молбата е доволно јака за даму се дозволи на молителот да продолжи, без обезбедување на трошоците. Оваа одлука беше променета од страна на Апелациониот суд, зашто молителот не успеа да ги изнесе вистинските битни причини за неговата молба, како за неговата одговорност така и за штетите. Од гледна точка на штетата, Апелациониот суд свати дека молителот не е толку заинтересиран за тој проблем како што е за прашањето за одговорност и тој одби да ја прифати понудата на Лордот Adlington да се задоволи со 300.000 фунти. Но сепак молбата за оштета нема да биде ништо повеќе од една хуманитарна примена (види горе параг.16 и 17). Судот не пронајде дека во оправдувањето на апелациониот

суд кој беше наложил обезбедување на судски трошоци, се открива некаква произволност.

66. Како и да е, прашањето во врска со трошоците за оштета беше прво разгледано од записничарот на Апелациониот суд, а потоа беше на сослушување во судот 6 дена (види параг.16 и 17 горе). Одлуката на Апелациониот суд се засниваше на една целосна проценка на релевантните фактори (види го горенаведеното судење на Монел и Морис, стр.25 параг.69)

67. Во врска со ова Судот не гледа дека националните власти ја прекорачиле границата на проценување во поставување на услови кои сеоднесуваат на молителот и неговата молба во Апелациониот суд. Не може да се каже дека овие услови се поклопуваат со суштината на правото на молителот да му пристапи⁹ на судот или пак беа непропорционални со намерите по член 6 параг. (чл.6-1). Спрема тоа не постои прекршок на таа одредба (чл.6-1).

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 50 (ЧЛ.50) ОД КОНВЕНЦИЈАТА

68. Грофот Толстој Милославски бараше сатисфакција по член 50 (чл.50) од Конвенцијата, спрема која: “Ако судот процени дека одлуката или мерките превземени од страна на легалните власти или било кои други власти од Високата Договорна Странка, се комплетно или делумно во конфликт со обврските кои произлегуваат од Конвенцијата и ако интерниот закон на споменатата странка, дозволува само делумна репарација да биденаправена за последиците од оваа одлука и оваа мерка, тогаш ако е потребно одлуката на судот ќе и овозможи сатисфакција на повредената странка“.

А. Барање за “деклараторско“ судење

69. Молителот не бараше компензација за не-париќна штета но бараше Судот да даде “деклараторско судење“ кое ќе докаже дека тој е одговорен да му плати на Лордот Adlington, само такви оштети кои биле потребни да обезбедат соодветна компензација за одново да се врати репутацијата на лордот, а Владата би го заштитила молителот за некоја поголема сума која би бил одговорен да ја плати за Лордот Adlington.

70. Владата сфати дека молителот не беше платил никаква сума за компензација на Лордот Adlington и никакви понатамошни дејствија не беа побарани.

71. Делегатот на Комисијата не даде никаков коментар по оваа точка.

72. Судот не е овластен по член 50 (чл.50) од Конвенцијата да дава декларација каква што е барана од молителот (види на пример, Филис наспроти Грција- судење од 27-ми Август 1991, серија А бр.297 стр.27 параг.79; Палдох наспроти Холандија-судење од 22-ри Септември 1994 серија А бр.297-б стр.36, параг.44; Алене де Рибемонт наспроти Франција-судење од 10-ти Фебруари 1995, серија А бр.308 стр.23 параг.65). Спрема тоа, барањето под оваа глава мора да биде одбиено.

73. Молителот, исто така бараше од Судот да му пресуди компензација со соодветна сума поради губење на можноста да живее како историчар поради ефектите од посотјаното судење.

74. Судот наоѓа дека постои некоја врска помеѓу некаков прекршок (види горе параг.55) или некој губиток или штета која ја претрпел молителот како резултат на ова судење. Сепак неговото право по оваа точка е отфрлено.

С. Судски трошоци и издатоци

75. Молителот понатаму имаше право на трошоци и издатоци, тотална сума од 104.000 швајцарски франци (Chf) и 149.878,24 фунти, во однос на следните точки:

(a). Chf 70.000 за работа (200 часови во SF, 350 за час) од Декември 1990 до Август 1992, од господинот C.F O'neall (жител на Швајцарија), во врска со приготвување и пополнување на почетната молба и напишаните набљудувања од Комисијата;

(b). Chf 22.800 во однос на трошоците направени од страна на господинот C.F O'neall за патувањата до Лондон, за консултации и подготовки за горе наведените набљудувања до Комисијата;

(c). Chf 11.200 за телефон, факс, поштарина, фотокопирање и укоричување во врска со горното;

(d). фунти 11.492,67 за Theoddore Goddard, за адвокатите и работата на Советот од август 1992 до 23-ти Јануари 1995, со писмена и усмена молба на молителот до Комисијата и Судот;

(e). Фунти 2.621,40 за патни трошоци и трошоци за основни средства во врска со појава на гореспоменатите претставници пред Комисијата и Судот;

(f). фунти 2.764,17 за фотокопирање и разновидни трошоци (вклучувајќи ги таксите и факс услугите), случени помешѓу август 1992 и 23-ти Јануари 1995.

76. Владата и преставникот беа на мислење дека износите (сумите) од точка (a) и (d) беа преголеми. Преставникот на комисијата го замоли Судот да го свати присвојувањето на еднаквиот пристап, независно од националните стандарди. Владата не даде приговор на ниедно друго право, иако тие бараа од Судот да заземе критички став кон износаот на трошоците.

77.Судот не ги смета горенаведените права во поглед на критериумите поставени во случајот-законот, имено дали трошоците и издатоците беа потребно да се направат за да се спречи или задржи оштета за случаи кои нправиле прекршок на Конвенцијата. На прасшањето поставено од преставникот на Комисијата, во однос на умерноста на адвокатските такси, Судот повторно потврди дека тој не е поврзан со домашната практика и иако таа можеби малку и му помага (види Кониг наспроти Германија- во судењето од 10-ти Март 1980, серија А, бр.36 стр.18-19, параг.22-23 и 25; Sunday times наспроти Обединетото кралство бр.1 судење од 6-ти Ноември 1998, серија А, бр.38 стр.17, параг.41; и Силвер и други наспроти Обединетото кралство, судење од 24-ти Октомври 1983 серија А бр.67, стр.10 параг.20). Од друга страна големата разлика во сегашните такса од една договорена земја до друга, еднаквиот пристап кон проценката на таксите по член 50 (чл.50) од Конвенцијата, по се изгледа не е соодветна.

78.Осврнувајќи се кон правата на молителот, Судот не е задоволен со сите трошоци и издатоци. Сваќајќи дека молителот успеал само во однос на една совја поплака по Конвенцијата (види параг.55 горе), Судот одлучи на основ на порамнување да пресуди 40.000 Chf. во однос на точките (a), (b), (c), како и 70.000 фунити во однос на точките (d), (e), (f).

ЗА ОВИЕ ПРИЧНИНИ, СУДОТ

1.Тврди едногласно дека пресудата беше “пропишана по закон“, по значењето на член 10 (чл.10) од Конвенцијата;

2.Тврди едногласно дека пресудата во однос на нејзината големина земена спрема сосотјбата во националниот закон во релевантно време не беше

“потребна во демократско општество“ и како таква повреда на правото на молителот по член 10;

3.Тврди едногласно дека судењето гледано самостојно или заедно со пресудата не направи прекрок по член 10 (чл.10);

4.Тврди едногласно дека член 6 параг.1 (чл.6-1) од Конвенцијата се применил во судските постапки во Апелациониот суд;

5.Тврди со 8 гласа против 1 дека немало повреда на правото на молителот во пристапот кон судот, како што е гарантирано по член 6 параг.1 (чл.6-1), за сметка на обезбедување трошоци наложени од Апелациониот суд;

6.Тврди едногласно дека Обединетото кралство треба да му плати на молителот во рок од 3 месеци, како компензација за издатоци и трошоци сума од 40.000 Chf и 70.000 фунти;

7.Едногласно го отфрла остатокот на правото за сатисфакција

Напишано на англиски и француски и поделено на јавното сослушување во зградата за човекови права, Стразбург на 13-ти Јули 1995.

Rolv RYSSDAL

Претседател

За записничар

Vincent

BERGER

раководител на одсекот за

записничари во судот

Во согласност со член 51 параг.2 (чл.51-2) од Конвенцијата и Правило 53 параграф 2 од Правилата на Судот А, делумното несогласување на Господин Јамбрек е во анексот на ова судење.

МИСЛЕЊЕ НА ДЕЛУМНОТО НЕСОГЛАСУВАЊЕ НА СУДИЈАТА JAMBREK

1.Спрема судскиот случај-законот, начинот на примена на член 6 параг.1 (чл.6-1) од Конвенцијата за судски постапки пред Апелационите судови, зависи од специјални бројки на инволвирани судски постапки; во обзир треба да се земе севкупноста на постапките во домашните законски одредби и на Апелациониот суд. Јас во поголем дел се согласувам со прописите на Апелациониот суд кој бараат од молителот да плати 124.900 фунти, за обезбедување на трошоците на Лорд Adlington, како услов молбата на молителот да биде сослушана од Судот, спрема член 6 параг.1(чл.6-1) од Конвенцијата, имено да се заштити Лорд Adlington, од соочување со непокриени сметки за законските трошоци во колку молителот не успее со совјата молба (види параг.61 од судењето). Меѓутоа јас не сум убеден дека легитимноста на горенаведената цел ги оправдува рестрикциите изнесени во пристапот на молителот кон Апелационито суд. По мое мислење, обезбедувањето на трошоците ја намалуваат супштината на павото на молителот, за пристап кон Судот кое е гарантирано со член 6 параг.1 (чл.6-1) и е диспропорционално со бараната цел (види параг.61-67 од судењето). Сепак наспроти мнозинството јас сметам дека постои прекршок на оваа одредба (чл.6-1).

2.Што се однесува до бараните цели јас се согласувам со молителот дека поради обезбедување на трошоците не треба да се дозволи пристап кон Апелациониот Суд, само во случај кога молбата е безначајна, неразумна

или навредлива за судскиот процес. Но неможе да се рече дека молбата на молителот спаѓа во оваа категорија.

3. На прво место треба да се забележи, додека Апелациониот Суд сметаше дека молбата нема вредност, Записникот на судот претходно заклучи дека пет од седум причини од молбата “се доволно силни...за да не се пресуди обезбедување на трошоците“(види параг.16 и 17 од судењето). Оваа разлика во мислењата беше сразмерна и јасно ја потврди причината за сомневање во обезбедување на законски трошоци чии ефект беше да го спречат молителот да пристапи кон Апелациониот суд.

4. Меѓутоа мене ми беше тешко да ги следам причините на Апелациониот суд во однос на одбивање на молителот да ја прими понудата од Лорд Adlington, сума од 300.000 фунти (види параг.15 и 17 од судењето). Беше очигледно дека главен предмет во молбата на молителот во однос на оштетите беше сумата од 1,5 милион фунти, а не сума од 300.000 фунти. Навистина беше забележано од Апелациониот суд, дека понудата “не беше отстапка на адвокатите на жалителот, дека пресудата е превисока....“. Фактот дека молителот одби да ја прими понудата не треба да значи дека тој е незаинтересиран за проблемот со штетите. Наспроти тоа навестува дека тој е сигурен дека по Англискиот закон за клевета, прашањата за одговорност и оштета се поврзани. Како што е нагласено до Лордот Хелшам во Брум наспроти Касел & Co Ltd. дека целта на оштетата во законот за клевета е дека некој “мора да назначи сума.....доволна да го убеди набљудувачот на неоснованост на обвинението“ (види параг.23 од судењето).

5. Понатаму во испитувањето на овој проблем мора да се осврнеме на причините по кои наоѓаме повреда на член 10 (чл.10), имено големината на

пресудата земена заедно со недостатокот на соодветна и ефикасна самозаштита во релевантно време против диспропорционалната голема пресуда (види параг.49 до 51 од судењето). Во оваа конекција јас ја нагласувам и важноста на ограничената судска контрола на пресудите од поротата, како и на немање причини за такви пресуди, како и тешкотија во предизвик на нивната разумност. Овие фактори по мое мислење во прилог на заклучокот дека рестрикциите на пристапот на молителот кон апелациониот суд се несразмерни со целите на член 6 (чл.6).

6.Да додадам, Апелациониот суд не успеал да ги земе во предвид фактите дека во молбата од судењето на високиот суд, молителот бара да ги одбрани основните права на слобода на изразување, право кое заштитено со член 10 (чл.10) од Конвенцијата и кое ја чини суштинската основа на едно демократско општество (види на пр.Sunday times v Обединето кралство, судење бр.2, од 26-ти Ноември 1991 година, серија А бр.217 стр.28-29, параг.50). Битно е дека член 6 параг.1 (чл.6-1) е напишан на таков начин за да му гарантира вистински и ефикасен пристап кон судот на лицето кое сака да ја предизвика интерференцијата со примена на неговото или нејзиното право на слобода на изразување.

7.Во секој случај,јас не мислам дека е оправдано одбивањето на Апелациониот Суд да му го продолжи на молителот рокот од 14 дена за да ја обезбеди сумата за обезбедување на трошоците (види параг.18 од судењето). Интересите на молителот спрема неговата молба јасно ги надминуваат оние кои се однесуваат на Апелациониот Суд во поддршка на одбивањето, имено да се избегнат временските ограничувања, поврзани со временската скала за сослушување на молбата. Исто така не се согласувам со мнозинството “ дека ништо не навестува дека молителот ќе може да собере пари, доколку му се даде повеќе време“(види параг.64 од судењето).

Имплицитно е неговиот барање за пролонгирање, дека тој сака да го покрие обезбедувањето (на трошоци) или барем прави напор да го стори тоа, но апелациониот суд не му даде реална можност на молителот да покаже дека е способен да ја собере бараната сума во колку му се даде повеќе време.

8. Поради овие причини јас дојдов до поразличен заклучок од заклучокот на мнозинството. Неиздржан е фактот дека случајот бил наашироко ислушан во Високиот суд; условите кои му се дадени на молитлот да ја спроведе својата молба до Апелациониот Суд ја надминува границата на почитување на тужената држава; тие ја намалуваат суштината на правата на молителот на пристап кон Судот и се несразмерни со целите на член 6 параг.1 (чл.6-1). Споре тоа јас сметам дека е направен прекршок на член 6 параг.1 (чл.6-1).

The Official Court Translator Dijana Krstevska, has translated the document from English into Macedonian.

Потврдувам дека преводот од англиски јазик на македонски јазик е вистинит и точен.

Во Крива Паланка, Септември 2012 година

I hereby confirm that this translation form English into Macedonian is true and correct.

In Kriva Palanka, September 2012.